

הודעה לתקשורת

אתר: www.cbs.gov.il דוא"ל: info@cbs.gov.il פקס: 02-6521340

ירושלים, י"ד בשבט, תש"ף
9 בפברואר, 2020
038/2020

מעורבות הורים והצלחה בלימודים - ממצאים מתוך סקר ארוך טווח 2012-2017 Parental Involvement and Success in Studies Findings from the Longitudinal Survey 2012-2017

- כ-296 אלף תלמידים שהם 18% מהתלמידים בכיתות א-יב, קיבלו שיעורים פרטיים ב-2017.
- אחוז הילדים שקיבלו שיעורים פרטיים עולה ככל שהשכלת ההורים גבוהה יותר.
- כ-750 אלף תלמידים שהם 45% מהתלמידים בכיתות א-יב, קיבלו עזרה בהכנת שיעורי בית:
  - 65% מהתלמידים בבית הספר היסודי
  - 43% מהתלמידים בחטיבת הביניים
  - 22% מהתלמידים בתיכון
- בין השנים 2012 ו-2017, אחוז הילדים שקיבלו עזרה בהכנת שיעורי בית הולך ויורד.
- בשנים שנבחנו, מרוב הילדים (כ-70%) מצופה כי ישיגו השכלה אקדמית. מתוכם: הציפייה לתואר ראשון עולה מ-39% ב-2012 ל-48% ב-2017, ואילו בציפייה לתארים שני ושלישי חלה ירידה קלה.
- אימהות מקיימות שיחות עם ילדיהן בנושאי בית הספר בתדירות גבוהה יותר מאבות, גם אלה שמועסקות במשרה מלאה.
- באופן כללי, הנתונים מצביעים על החשיבות שיש להשכלת ההורים ולשיעורים פרטיים על ההישגים בלימודים כפי שהם משתקפים במבחני המיצ"ב.

סקר ארוך טווח סוקר לאורך שנים מדגם קבוע של משקי בית שמייצגים את כלל אוכלוסיית ישראל. בנוסף לפרק הקבוע, נחקר אחת לשנתיים גם הנושא מעורבות הורים. בהודעה זו נתונים בנושא מעורבות הורים בחיי בית הספר של ילדיהם מתוך ממצאי הסקר, בשנת 2012, בשנים 2014-2015 ובשנת 2017.

[למידע כללי על אודות הסקר](#)

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה מודה לאלפי משקי הבית שהשתתפו בסקר ושענו באורך רוח, תוך הבנת חשיבות ההשבה, ובכך תרמו באופן ניכר למערך הנתונים הסטטיסטי במדינה.

כתבה רשל רוזנברג, אגף מיקרו-כלכלה
לקבלת הסברים נא לפנות למרכז למידע סטטיסטי בטל' 02-6592666

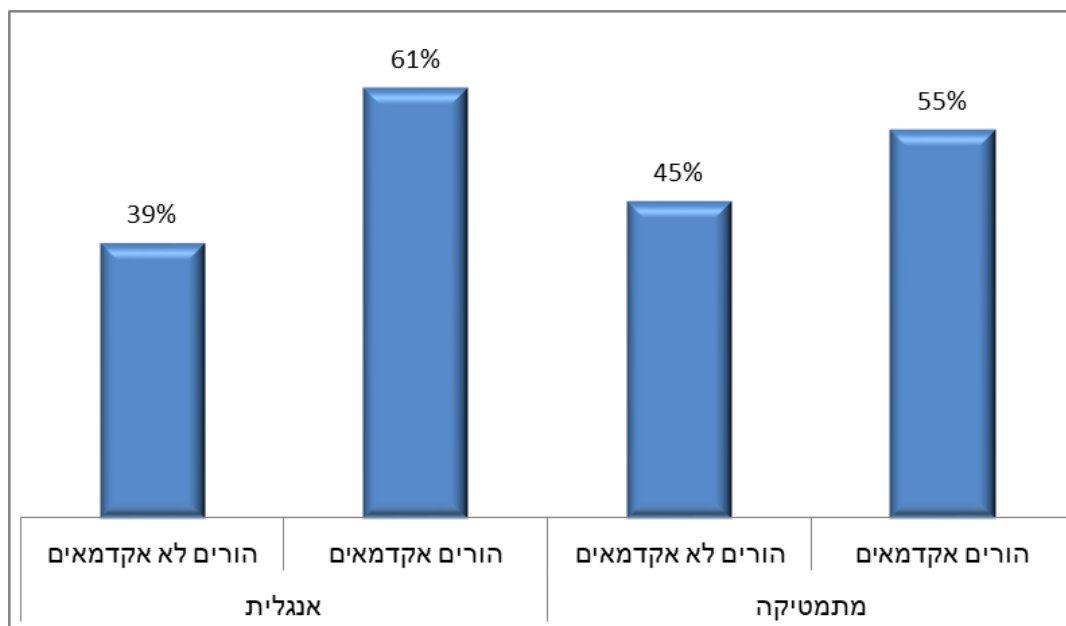
מאפיינים של מעורבות הורית

שיעורים פרטיים

כ-296 אלף תלמידים שהם 18% מהתלמידים בכיתות א-יב, קיבלו שיעורים פרטיים ב-2017. בבי"ס יסודי שיעור המקבלים שיעורים פרטיים במתמטיקה ובאנגלית היה דומה, 6% ו-7%, בהתאמה, ואילו בבי"ס תיכון עולה אחוז המקבלים שיעורים פרטיים במתמטיקה לכדי 16%. נמצא כי אחוז הילדים שקיבלו שיעורים פרטיים עולה ככל שהכנסה עולה¹, וככל שהשכלת ההורים גבוהה יותר.

אחוז הילדים שקיבלו שיעורים פרטיים, גבוה יותר בקרב ילדים להורים אקדמאים (אחד מהם או שניהם), מאשר בקרב ילדים להורים שאינם אקדמאים.

תרשים 1 - אחוז הילדים שקיבלו שיעורים פרטיים, לפי מקצוע ולפי השכלת ההורים, 2017

עזרה בהכנת שיעורי בית

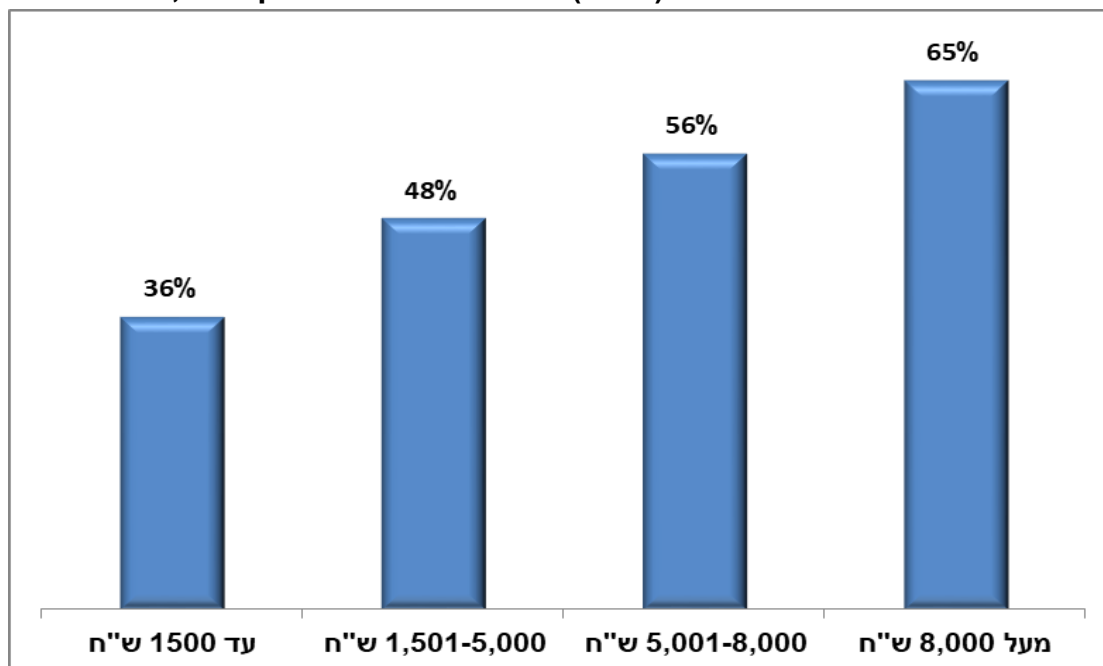
(מאחד מבני משק הבית כגון אב, אם, אח, אחות)

כ-750 אלף תלמידים שהם 45% מהתלמידים בכיתות א-יב, קיבלו עזרה בהכנת שיעורי בית. 65% מהתלמידים בבית הספר היסודי, 43% מהתלמידים בחטיבת הביניים; 22% מהתלמידים בתיכון קיבלו עזרה בהכנת שיעורי בית.

גם כאן נמצא כי ככל שההכנסה עולה, כך אחוז הילדים אשר מקבלים עזרה עולה. ייתכן כי הדבר נובע מהקשר הקיים בין רמת ההכנסה לרמת ההשכלה.

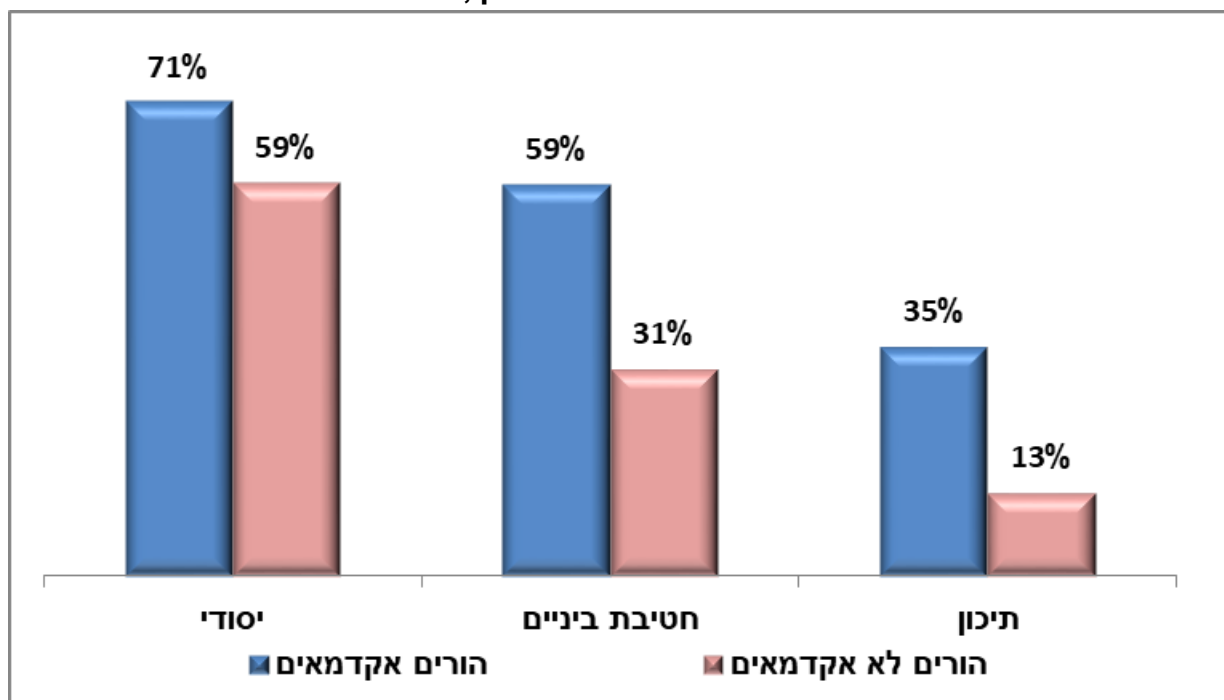
¹ הכנסה חודשית ברוטו ממוצעת לנפש סטנדרטית במשק בית.

תרשים 2 - אחוז הילדים שקיבלו עזרה בהכנת שיעורי בית לפי הכנסה חודשית ממוצעת (ברוטו) לנפש סטנדרטית במשק הבית, 2017

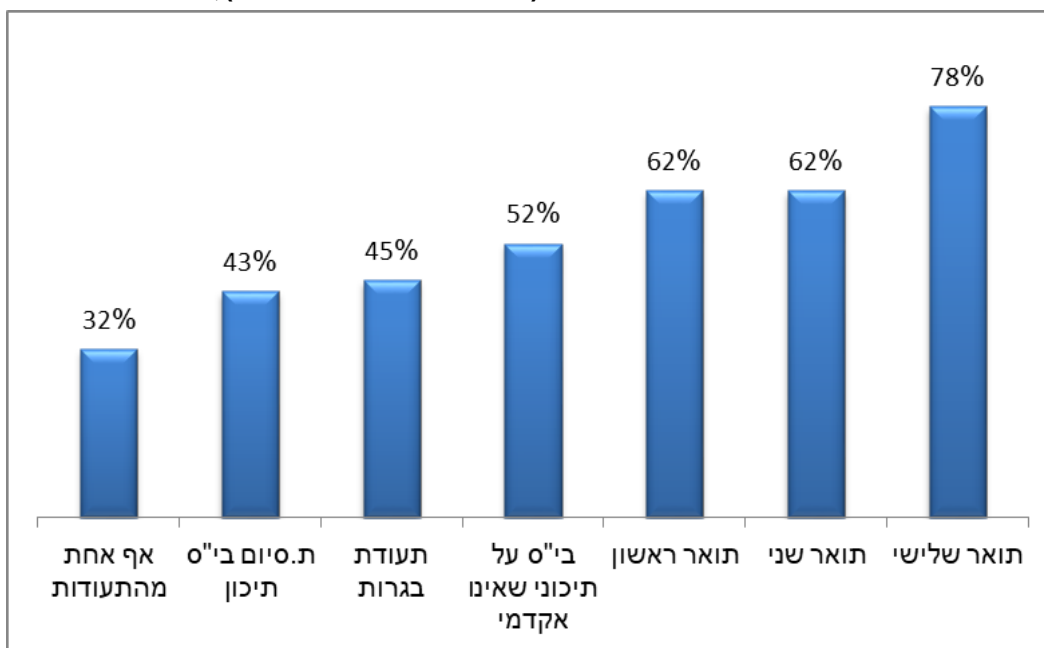
ילדים להורים בעלי השכלה גבוהה מקבלים עזרה בהכנת שיעורי בית באחוזים גבוהים יותר מילדים להורים שאינם בעלי השכלה גבוהה. בביה"ס היסודי הפער ביניהם אינו כל כך גדול (71% לעומת 59% בהתאמה, כלומר פי 1.2). ואולם עם העלייה בדרג החינוך הפער הולך וגדל, ומגיע לכמעט פי שלושה במהלך התיכון.

תרשים 3 - אחוז הילדים שקיבלו עזרה בהכנת שיעורי בית לפי השכלת ההורים ודרג חינוך, 2017

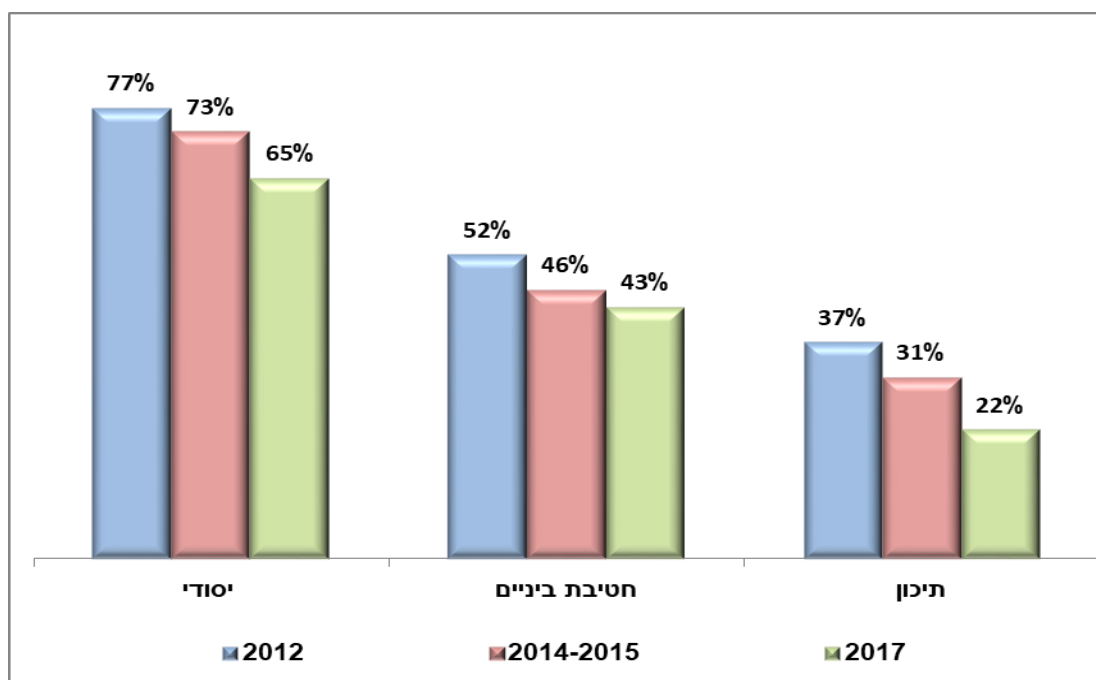
הנתונים מצביעים על קשר לינארי חיובי בין רמת ההשכלה של ההורים² לבין קבלת עזרה בשיעורי הבית. ככל שהשכלת ההורים גבוהה יותר, כך עולה אחוז הילדים שקיבלו עזרה בהכנת שיעורי בית.

תרשים 4 - אחוז הילדים שקיבלו עזרה בהכנת שיעורי בית לפי רמת ההשכלה של ההורים (התעודה הגבוהה ביותר), 2017

בין השנים 2012 ו-2017, אחוז הילדים שמקבלים עזרה בהכנת שיעורי בית, הולך ויורד.

תרשים 5 - אחוז הילדים שקיבלו עזרה בהכנת שיעורי בית, לפי שנה ודרג חינוך

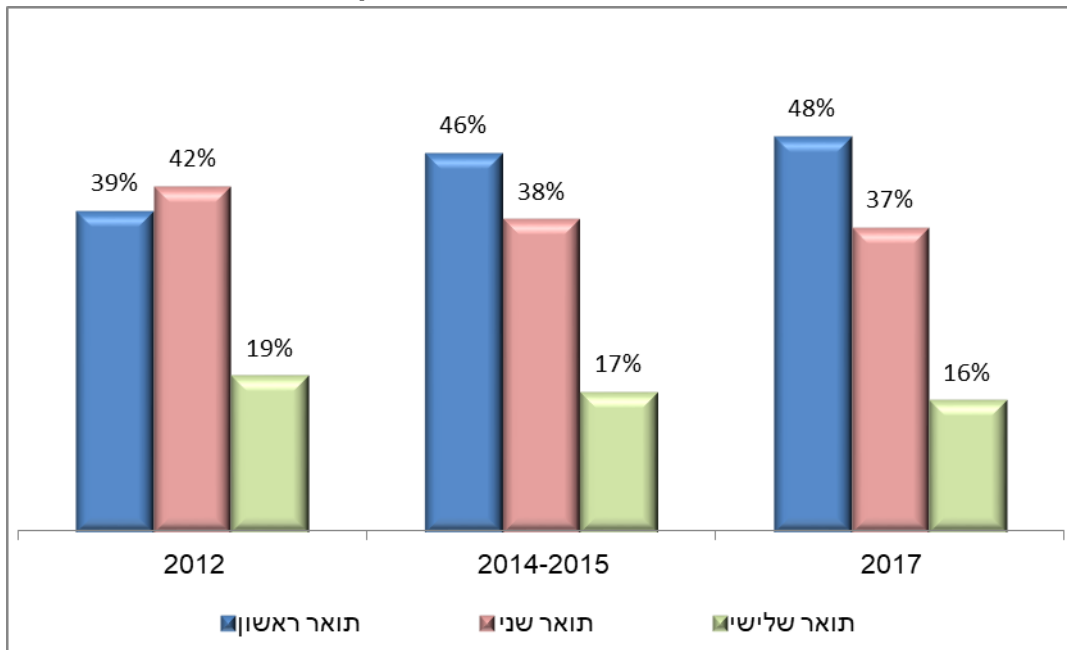
² התעודה הגבוהה ביותר של אחד ההורים.

ציפיות ההורים לגבי ההשכלה העתידית של ילדיהם

כל הורה נשאל עבור כל ילד הלומד בכיתות א-יב: "מהי רמת ההשכלה הגבוהה ביותר שאתה חושב שילדך ישיג?"

בשנים שנבחנו, מרוב הילדים (כ-70%) מצופה כי ישיגו השכלה אקדמית. מתוכם: הציפייה לתואר ראשון עלתה מ-39% ב-2012 ל-48% ב-2017, ואילו בציפייה לתארים שני ושלישי חלה ירידה קלה.

תרשים 6 - ילדים שמצופה מהם להגיע לתואר אקדמי, לפי סוג התואר

כמו כן, נמצא קשר הדוק בין השכלת ההורה לבין ציפיותיו. ככל שההורה משכיל יותר, כך הוא חושב שילדיו יהיו משכילים יותר.

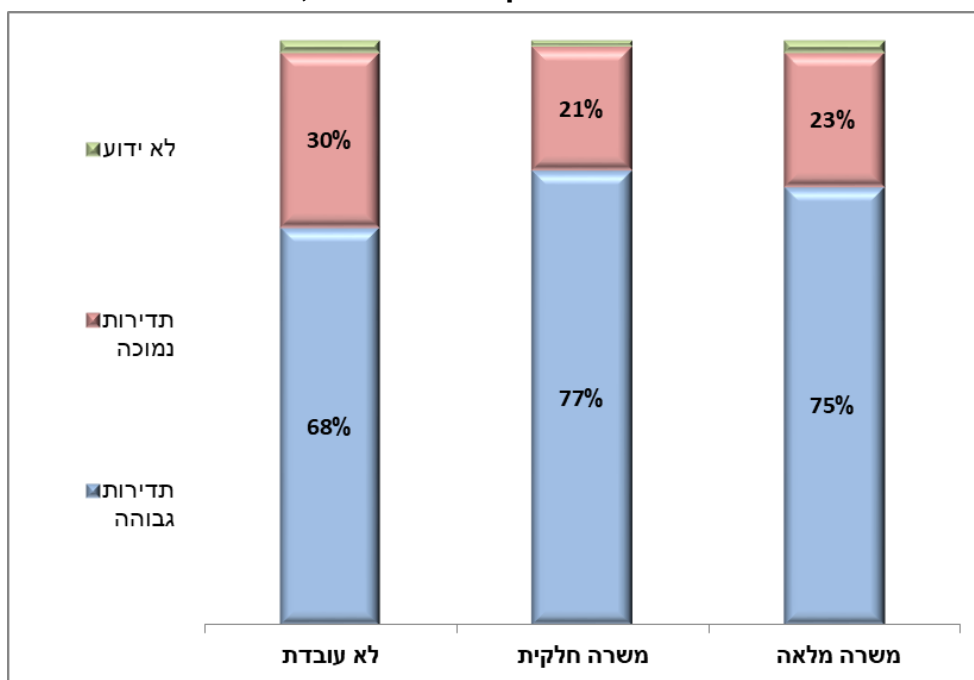
מ-57% מהילדים לאימהות לא אקדמאיות, מצופה כי ישיגו השכלה אקדמית, לעומת 86% מהילדים לאימהות אקדמאיות.

תדירות השיחות עם הילדים ועם נציגי בית הספר

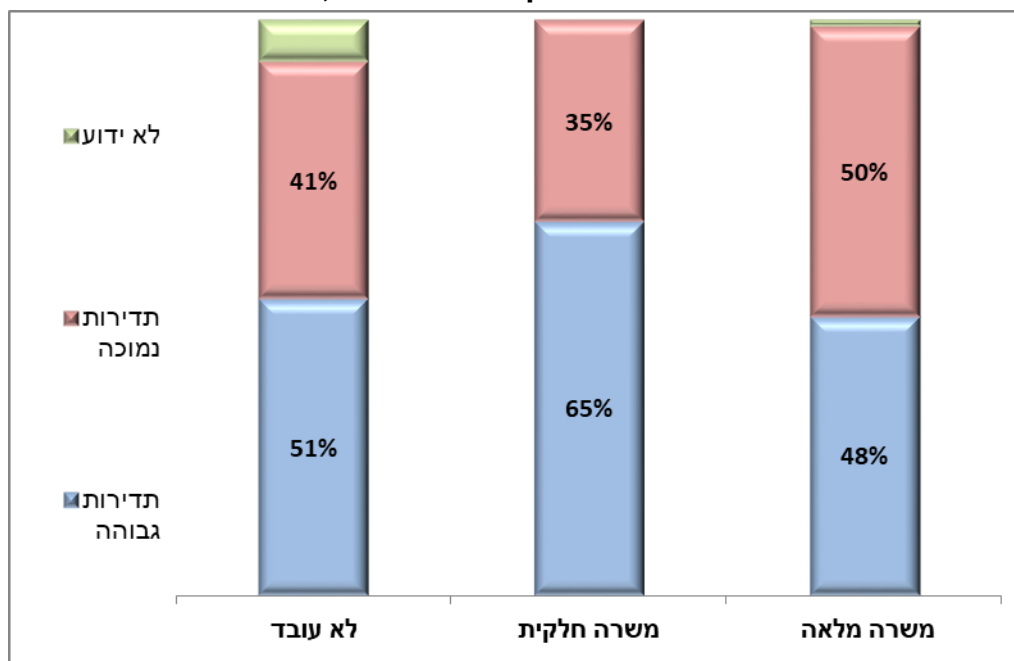
התוצאות מצביעות על דפוס התנהגות שונה בין אבות לאימהות, בתדירות השיחות שהם מקיימים עם ילדיהם או עם נציגים מבית הספר בנוגע לסוגיות הקשורות לבית הספר (צינוי הילד, התכנים הנלמדים בכיתה, התנהגות הילד וסוגיות בחיים החברתיים של הילד בבית הספר). במרבית המקרים, השיחות נערכו עם האימהות יותר מאשר עם האבות. רוב האימהות מקיימות שיחות בתדירות גבוהה³ יותר מהאבות ללא כל קשר לחלקיות המשרה שלהן. 74% מהילדים משוחחים בתדירות גבוהה עם האימהות על נושאים חברתיים הקשורים לביה"ס, ללא כל קשר לחלקיות משרת האם. לעומת זאת, כמחצית (49%) מהילדים משוחחים עם האב בתדירות גבוהה, והתדירות קשורה להיקף המשרה של האב.

³ תדירות גבוהה - לפחות פעם בשבוע.

תרשים 7 - אחוז הילדים המשוחחים עם אימם בנושאים חברתיים הקשורים לבית הספר, לפי תדירות ולפי חלקיות משרת האם, 2017

תרשים 8 - אחוז הילדים המשוחחים עם אביהם בנושאים חברתיים הקשורים לבית הספר, לפי תדירות ולפי חלקיות משרת האב, 2017

מעורבות הורים והצלחה בלימודים (תוצאות מבחני מיצ"ב)⁴

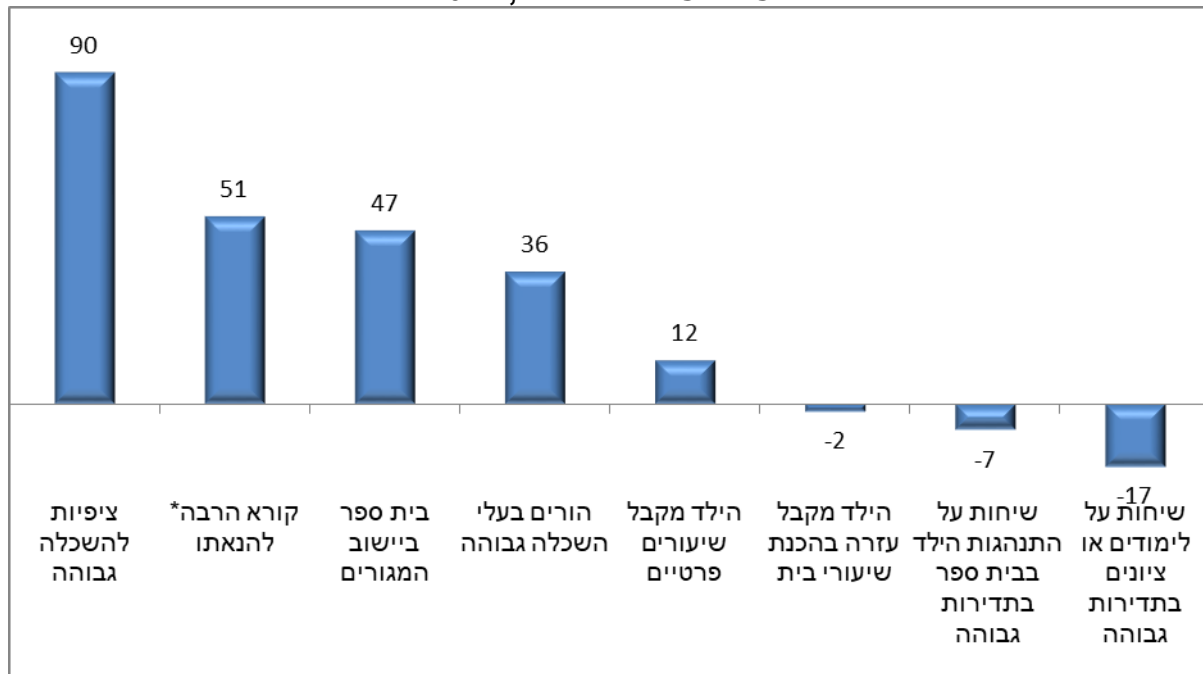
הישגים של תלמידים קשורים בגורמים שונים - השכלת הוריהם, הרגלי קריאה, שיעורים פרטיים וכד'.

מתמטיקה

ההבדל בציון החציוני במיצ"ב, בין ילדים שהוריהם חושבים שהם ישיגו השכלה אקדמית (570), לבין ילדים שהוריהם אינם חושבים שהם ישיגו השכלה אקדמית (480), הוא 90 נקודות. הרגלי קריאה, בית הספר ביישוב המגורים, השכלת ההורים ושיעורים פרטיים - תורמים גם הם לציון במתמטיקה.

לעומת זאת, ילדים שקיבלו עזרה בהכנת שיעורי בית, ילדים שהוריהם שוחחו עימם בתדירות גבוהה על ההתנהגות בבית הספר או על הציונים ועל התכנים הנלמדים בו - קיבלו ציונים נמוכים יותר מילדים שלא קיבלו עזרה בשיעורי בית או ששוחחו פחות עם הוריהם.

תרשים 9 - הפרשים בציונים במבחן המיצ"ב במתמטיקה בכיתה ה', לפי מאפיינים נבחרים, 2017

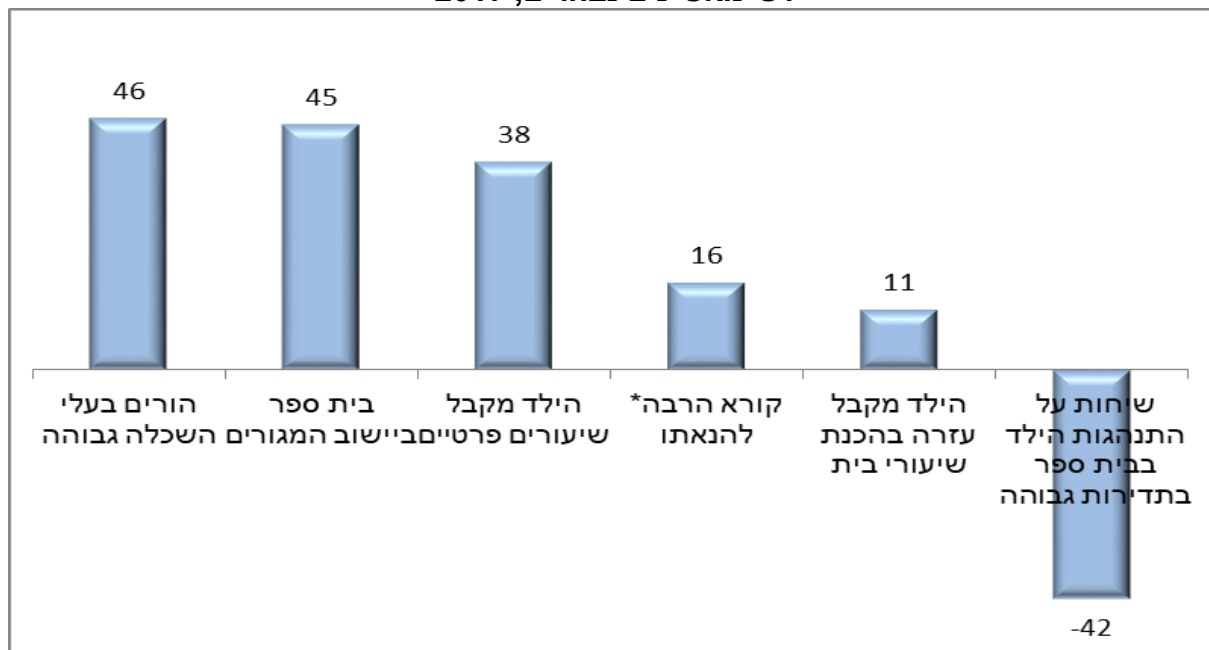
*יותר משעה אחת בשבוע.

⁴ מבחן המיצ"ב (מדדי יעילות וצמיחה בית-ספרית) הינו מבחן ארצי המתקיים מדי שנה מאז שנת 2002, בכיתות ה-ו-ח, בשליש (אקראי) מבתי הספר בישראל. במבחן שאלות על יחס צוות בית הספר כלפי התלמידים, כלפי ההורים, שאלות הנוגעות ל"אקלים הבית-ספרי" ופרק הבודק את עמידת בית הספר ביעדי משרד החינוך במקצועות אנגלית, מתמטיקה, לשון ומדעים.

מדעים ואנגלית

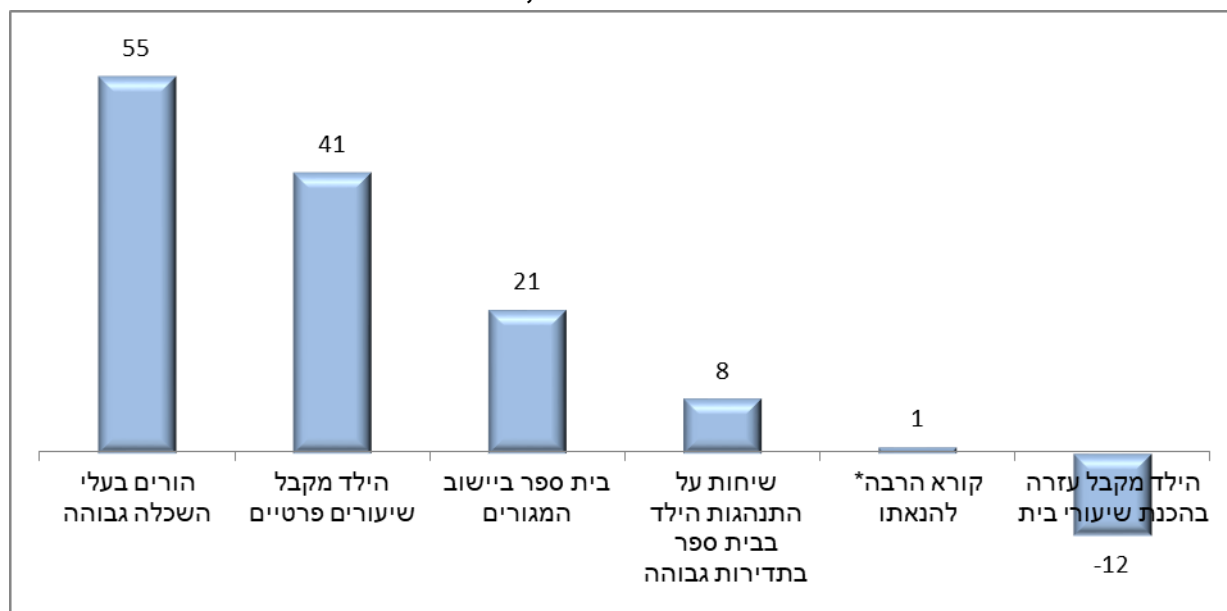
במבחן במדעים ובאנגלית מתקבלת תמונה דומה. ילדים שהוריהם בעלי השכלה גבוהה, ילדים שבית הספר שלהם נמצא ביישוב מגוריהם והילדים שמקבלים שיעורים פרטיים - קיבלו ציונים גבוהים יותר לעומת האחרים.

תרשים 10 - הפרשים בציונים במבחן המיצ"ב במדעים בכיתה ה', לפי מאפיינים נבחרים, 2017

*יותר משעה אחת בשבוע.

תרשים 11 - הפרשים בציונים במבחן המיצ"ב באנגלית בכיתה ה', לפי מאפיינים נבחרים, 2017

*יותר משעה אחת בשבוע.